

การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มความเข้มแข็ง SMEs ผ่านสถาปัตยกรรมชิโน-โปรตุกีส

สุภา จิรวัฒนานนท์^{1*}, อาชวิน ใจแก้ว²

สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต¹

ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่²

Received: 30 October 2024

Revised: 21 December 2024

Accepted: 29 December 2024

บทคัดย่อ

สถาปัตยกรรม ชิโน-โปรตุกีสได้ถือกำเนิดในดินแดนแหลมมลายู ประมาณปี พ.ศ. 2054 โดยชาวโปรตุเกสได้เข้ามาตั้งบ้านเรือนเพื่อค้าขายบริเวณท่ามะละกา โดยได้นำเอาศิลปวัฒนธรรมมาเผยแพร่ด้วยการออกแบบบ้านเรือนด้วยสถาปัตยกรรมในรูปแบบตะวันตกและส่งต่อให้ชาวจีนนำแบบแปลนไปดำเนินการก่อสร้าง แต่ด้วยความรู้และประสบการณ์ ประกอบกับความเชื่อของชาวจีน ทำให้เกิดการผสมผสานระหว่างสถาปัตยกรรมโปรตุเกสและศิลปวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของกลุ่มชน 3 เชื้อชาติ ได้แก่ โปรตุเกส จีนและมาเลย์ ต่อมาชาวต่างชาติและอังกฤษเข้ามามีอิทธิพลได้ทำการปรับปรุงและดัดแปลงด้วยการสอดแทรกรูปแบบเป็นลักษณะเฉพาะ เรียกว่า สถาปัตยกรรมชิโน-โปรตุกีส ได้เกิดขึ้นในจังหวัดภูเก็ต ลักษณะของตัวอาคารได้แบ่งตามประโยชน์ของการใช้งานเป็น 3 แบบ คือ 1. อาคารสาธารณะ 2. ตึกแถว 3. ศาลา เป็นต้น สถาปัตยกรรมชิโน-โปรตุกีสเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมมีความเกี่ยวข้องกับ SMEs ในด้านที่พัก, สินค้าพื้นเมือง, เสื้อผ้า, ศิลปะและการบริการเกี่ยวกับสปาท้องถิ่น เป็นต้น การเพิ่มความเข้มแข็งให้กับ SMEs จากการวิเคราะห์ SWOT สามารถนำเอาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ทั้ง 4 ด้าน มาประยุกต์และปรับปรุงนำมาปรับใช้ในทุกๆ ด้าน และได้พบว่า จากการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดสำหรับการพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์, ราคา, การจัดจำหน่ายและการส่งเสริมทางการตลาด เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการ SMEs สามารถนำมาปรับปรุงธุรกิจขนาดย่อมให้เติบโตและดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนอันส่งผลทางด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจให้มีการพัฒนาเติบโตไปด้วยกันสำหรับจังหวัดภูเก็ต

คำสำคัญ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด, มูลค่าเพิ่มความเข้มแข็ง, เอ็สเอ็มอี, ชิโน-โปรตุกีส

*ผู้ประพันธ์บรรณกิจ: อีเมล: supa.jir@kbu.ac.th

Analysis of Marketing Mixed Factors to Create Value and Strengthen SMEs through Chino-Portuguese Architecture

Supa Jirawatthanant^{1*}, Ardchawin Jaikaew²

Aviation Personnel Development Institute, Kasem Bundit University¹

Department of Business Administration, Faculty of Management,

Chiang Mai Rajabhat University²

Abstract

Chino-Portuguese Architecture was born in the Malay Peninsula around the Year 1511 when the Portuguese came to set up the houses to trade in the Malacca port area. They brought art and culture to spread by designing houses with Western architecture and forwarding them to Chinese technicians to use the plans for construction. But with knowledge and experienced together with the beliefs of the Chinese people. Resulting in a combination of Portuguese architecture and culture that created a unique identity of 3 national groups: Portuguese, Chinese and Malays. Later, the Dutch and English came to have influence and made improvements and modifications by inserting specific styles called Chino-Portuguese architecture which happened in Phuket Province. The characteristics of the building are divided according to the benefits of use into 3 types such as 1. Public buildings 2. Shophouses 3. Mansions etc. Chino-Portuguese architecture was an artistic and cultural tourist attraction related to SMEs in the areas of accommodation, local products, clothing, art and local spa services, etc., to added value strengthening SMEs, by SWOT analysis, it was found that strengths, weaknesses, opportunities and threats in all 4 sides which could be applied and improved to adapt to every situation. From analyzing the marketing mixed factors which found in product development, prices, distribution and marketing promotion to create added value and the strength for SMEs entrepreneurs who

could be used to improve small businesses. So that, they can grow and survive sustainably, resulting in tourism and the economy to grow and development together for Phuket Province.

Keywords: Marketing Mixed Factors, Value and Strengthens, SMEs, Chino-Portuguese

*Corresponding Author: Email: supa.jir@kbu.ac.th

บทนำ

สถาปัตยกรรม “ชิโน-โปรตุเกส” (Chino-Portuguese Architecture) ถือกำเนิดขึ้นในดินแดน แห่มมลายูในยุคสมัยแห่งจักรวรรดินิยมของตะวันตก เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2054 ชาวโปรตุเกสได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานโดยทำการค้าขายบริเวณเมืองท่ามะละกา ในขณะเดียวกันได้การนำเอาศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนวิทยาการตะวันตกเข้ามาเผยแพร่ด้วยในช่วงเวลาที่ชาวโปรตุเกสอาศัยอยู่นั้นมีการสร้างบ้านเรือนที่พักอาศัยไว้ด้วยการออกแบบสถาปัตยกรรมตามความรู้และประสบการณ์ที่มีอันก่อให้เกิดผลงานสถาปัตยกรรมเหล่านั้นซึ่งมีรูปแบบแนวตะวันตก ในขณะเดียวกันได้ให้ช่างชาวจีนนำแบบแปลนของบ้านเรือนไปดำเนินการก่อสร้าง แต่ด้วยความรู้และประสบการณ์ประกอบกับความเชื่อที่สืบเนื่องมาจากบริบททางสังคมของช่างชาวจีน ทำให้ผลงานการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนเพี้ยนไปจากแบบแปลนที่ชาวโปรตุเกสได้วางไว้โดยช่างชาวจีนได้ตกแต่งลวดลายสัญลักษณ์รวมถึงลักษณะรูปแบบบางส่วนของตัวอาคารตามคติความเชื่อของชาวจีน ทำให้เกิดการผสมผสานกันระหว่างสถาปัตยกรรมโปรตุเกสและศิลปวัฒนธรรมของชาวจีนซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวขึ้นท่ามกลางสังคมของกลุ่มชน 3 เชื้อชาติ อันได้แก่ โปรตุเกส จีนและมาเลย์ ในดินแดนแหลมมลายูตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ต่อมาเมื่อชาวตะวันตกและอังกฤษเข้ามามีอิทธิพลในดินแดนแถบนี้ได้ทำการปรับปรุงรูปแบบของอาคารดังกล่าว โดยดัดแปลงและสอดแทรกรูปแบบรวมถึงลวดลายต่างๆ เพิ่มเติมลงไปในอาคารก่อสร้างตามแบบของชาวตะวันตกและอังกฤษ ทำให้มีการเรียกชื่อตามลักษณะการก่อสร้างอาคารเหล่านี้ว่า สถาปัตยกรรม “ชิโน- โปรตุเกส” (ตามภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 ชื่อสถาปัตยกรรม “ชิโน- โปรตุเกส” ตามลักษณะการก่อสร้าง

(อ้างอิงจาก <https://th.wikipedia.org/>)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
2. เพื่อรณรงค์ให้ธุรกิจ SMEs ได้ขยายตัวมากขึ้น

คำว่า “ซิโน” หมายถึงคนจีนและคำว่า “โปรตุเกส” หมายถึง โปรตุเกส แม้ว่าอังกฤษและดัตช์ จะเข้ามามีอิทธิพลในการผสมผสานศิลปะของตนเข้าไปในยุคหลังด้วยก็ตามซึ่งการก่อสร้างบ้านเรือนในรูปแบบนี้ได้แพร่หลายไปยังดินแดนต่างๆ ในแหลมมลายูโดยสามารถพบเห็นได้หลายที่ ไม่ว่าจะเป็นเมืองมะละกา ปีนัง ประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ หรือมาเก๊า รวมไปถึงประเทศไทยด้วยโดยสถาปัตยกรรมซิโน-โปรตุเกสได้มีการนำเข้าสู่ประเทศไทยในยุคสมัยของพระยารัษฎานุประดิษฐ์ มหิศรภักดี (คอซิมบี้ ณ ระนอง) เป็นสมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลภูเก็ต ในช่วงปี พ.ศ. 2444 - 2456 ตรงกับสมัยรัชกาลที่ 5 ในช่วงนั้นถือว่า ภูเก็ตมีความทันสมัยมากในช่วงของพระยารัษฎานุประดิษฐ์ มหิศรภักดี ซึ่งนับได้ว่าเป็นผู้ที่พัฒนาเมืองภูเก็ตให้มีความเจริญในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะการวางผังเมืองภูเก็ตใหม่ประกอบกับในเวลานั้นภูเก็ตได้มีการติดต่อสัมพันธ์ทางการค้าขายกับเมืองปีนังอย่างเฟื่องฟู ทำให้ศิลปวัฒนธรรม วิทยาการใหม่ๆ ตลอดจนรูปแบบการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนแบบซิโน-โปรตุเกส ได้แพร่หลายเข้าสู่เมืองภูเก็ตซึ่งส่วนใหญ่อาคารซิโน-โปรตุเกสจะถูกสร้างขึ้นโดยนักธุรกิจชาวจีนที่มีความร่ำรวยจากการทำธุรกิจเหมืองแร่ดีบุก นอกจากเมืองภูเก็ตแล้วยังมีให้เห็นได้ตามจังหวัดอื่นๆ ของประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นที่จังหวัดระนอง กระบี่ ตะกั่วป่า พังงา หรือตรัง เป็นต้น แต่ถ้าหากนึกถึงภาพของอาคารบ้านเรือนสถาปัตยกรรมซิโน-โปรตุเกสในประเทศไทยที่มีความงดงามและคงความสมบูรณ์ไว้มากที่สุดก็ต้องยกให้ที่ “จังหวัดภูเก็ต”

ในช่วงแรกของการก่อสร้างอาคารร้านค้าเหล่านี้ซึ่งชาวจีนมีอิทธิพลอยู่มาก การก่อสร้างส่วนใหญ่เป็นตึกแถว 2 ชั้น หรือชั้นเดียว ลักษณะมีกำแพงหนา เพราะใช้ตัวกำแพงรับน้ำหนักด้วยกระเบื้องหลังคาเป็นกระเบื้องโค้งแบบจีน รูปทรงหลังคาตลอดจนประตูหน้าต่างและส่วนต่างๆ ล้วนเป็นแบบจีนทั้งสิ้น ในช่วงเวลาต่อมาจึงเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเป็นแบบตะวันตก เนื่องจากได้รับอิทธิพล “ซิโน-โปรตุเกส” จากมลายู ผ่านทางเมืองปีนังซึ่งมีลักษณะของสถาปัตยกรรมแบบซิโน-โปรตุเกสในภูเก็ตเป็นลักษณะผสมผสานระหว่างแบบคลาสสิก เรเนสซองส์ และนีโอคลาสสิกของยุโรปกับศิลปะแบบจีนผสมไทย มีอายุตั้งแต่ 60 ถึง 100 ปี ทั้งนี้จะมีลักษณะเด่นอีกอย่างหนึ่งคือ นิยมใช้ซุ้มโค้งบน หัวเสา [arch] เป็นลักษณะเฉพาะของสถาปัตยกรรมโรมันตึกแถวที่มีเสาและโค้งเรียงอยู่เป็นแนวอยู่หน้าตึกชั้นล่างซึ่งรับประเปียกชั้นสอง ทำให้เกิดลักษณะที่เรียกว่า “อาเซต” หรือหอคายี่ ในภาษาจีนฮกเกี้ยน หมายถึง ทางเดินกว้าง 5 ฟุตจีน ที่มีหลังคาคลุมสามารถเดินได้ต่อเนื่องกันตลอด ลักษณะอาเซตนี้ซึ่งเคยมีตึกแถวแบบนี้ในยุคแรกๆ ของกรุงเทพฯ เหมือนกัน เช่น บริเวณเสาชิงช้า เจริญกรุง และบำรุงเมือง เป็นต้น (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 เป็นลักษณะเฉพาะของสถาปัตยกรรมโรมัน

(อ้างอิงจาก <https://th.wikipedia.org/>)

ลักษณะของสถาปัตยกรรมซิโน-โปรตุเกสในเขตเมืองเก่าภูเก็ต แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มด้วยกัน ตามการใช้งานประโยชน์ของตัวอาคาร ดังนี้

1. อาคารสาธารณะ ได้แก่ อาคารราชการ สมาคม โรงเรียนและบริษัทเอกชน ตัวอาคารสาธารณะส่วนใหญ่จะเป็นอาคารก่ออิฐ ถือปูน ผนังหนา มีลวดลายที่ได้รับอิทธิพลทั้งจากสถาปัตยกรรมในยุคนีโอคลาสสิก และโรมันยุโรป รวมทั้งไขว่ต่อมาซึ่งอาคารส่วนใหญ่สร้างในช่วงเวลาที่พระยารัษฎานุประดิษฐ์ มหิศรภักดี เป็นผู้ปกครองเมืองภูเก็ต (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 อาคารสาธารณะ (อ้างอิงจาก <https://th.wikipedia.org/>)

2. ตึกแถว ที่มีรูปแบบรายละเอียดที่หลากหลาย แต่จะมีลักษณะพิเศษร่วมกันคือ จะมีช่องทางเดินด้านหน้าที่เรียกว่า “หงอคาชี” ด้วยการมีช่องทางเดินนี้จะทำให้อากาศถ่ายเทได้ดีและป้องกันแดดฝนได้ มีลักษณะเป็นหลังคาทรงสูงมุงด้วยกระเบื้องดินเผาที่เรียกว่า Indian Profile คือมีร่องมุมแหลมรูปตัววี ประตูด้านต่างชั้นล่างมีการตกแต่งลวดลายแบบจีน แต่ชั้นบนมักเป็นบานหน้าต่าง ขนาดใหญ่ มี 2 หรือ 3 ช่องยาวถึงพื้น เป็นบานเกล็ดไม้ทั้งเป็นแบบไม้ประดับ หรือบานกระทุ้งแบบเกล็ด ส่วนกรอบหน้าต่างมีการตกแต่งลวดลายปูนปั้นหลายรูปแบบ โดยเฉพาะที่มีความโดดเด่น คือเป็นรูปโค้งครึ่งวงกลม โค้งเสี้ยวมักตกแต่งด้วยหินหลักช่องโค้ง หรือบางแห่งเป็นกรอบสี่เหลี่ยม โดยแบบลวดลายที่พบมีทั้งที่ได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมยุโรป ตั้งแต่ยุคคลาสสิก ประมาณ 400 ปีก่อนคริสตกาลถึงยุคอาร์ตเดโค โดยมีศิลปะของจีนและอินเดียร่วมด้วยตลอดจนมีลวดลายรูปแบบที่คล้ายลายของไทยด้วย

3. คฤหาสน์ หรือในภาษาจีนฮกเกี้ยนและแต้จิ๋วเรียกว่า “อั่งม้อหลาว” คือตึกแบบฝรั่ง (อั่งม้อ) แปลว่า ผมแดง โดยนัยยะ คือฝรั่ง ส่วน หลาวหรือเหลา แปลว่า ตึก) อั่งม้อหลาวส่วนใหญ่สร้างขึ้นในช่วงปลายรัชกาลที่ 5 ถึงรัชกาลที่ 7 และปัจจุบันนี้ยังคงหลงเหลือให้เห็นในเขตเมืองเก่าของภูเก็ต โดยคฤหาสน์เหล่านี้มีลักษณะเป็นตึก 2 ชั้น ขนาดใหญ่ ตัวผนังก่ออิฐ ฉาบปูน มีความหนาแข็งแรงมากมีลวดลายปูนปั้นและการตกแต่งคล้ายคลึงกับอาคารตึกแถว มีการตกแต่งอาคารที่ผสมผสานเอาหลากหลายรูปแบบมารวมกัน ทำให้อาคารตึกแถวในเมืองเก่าของภูเก็ตมีความสวยงามแปลกตาและคงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะแบบที่มีคุณค่ายิ่งซึ่งควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้อย่างยิ่ง (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 คฤหาสน์ (ภาษาจีนฮกเกี้ยนและแต้จิ๋วเรียกว่า “อั่งม้อหลาว” คือตึกแบบฝรั่ง (อั่งม้อ)

(อ้างอิงจาก <https://th.wikipedia.org/>)

สถาปัตยกรรมชิโน-โปรตุกีส จังหวัดภูเก็ตคงความมีเสน่ห์และสวยงามมากที่สุดในประเทศไทยซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจของภูเก็ตในสมัยอดีต เนื่องจากอาคารเหล่านี้จะเป็นสถานที่บอกเล่าจากสภาพสถาปัตยกรรมที่ผู้เข้าชม หรือนักท่องเที่ยวได้เห็น หรือพบเจอสิ่งต่างๆ มากมาย รวมทั้งภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ประวัติศาสตร์ สังคม ชาติพันธุ์ที่มาอยู่อาศัยรวมไปถึงรูปแบบลวดลายปูนปั้นที่เอามาประดับต่างมีเรื่องราวความเป็นมา มีการเอาลวดลายที่เกี่ยวข้องกับทางตะวันออก อย่างเช่น สัตว์ในเทพนิยายมาประดับอันก่อให้เกิดความวิจิตรงดงามและมีการอนุรักษ์อาคาร ตึกแถวและคฤหาสน์เหล่านี้ เป็นการส่งเสริมให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ศิลป์และสถาปัตยกรรมอันโดดเด่น ทำให้คนเห็นคุณค่าตลอดจนคนต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเข้าชมและชื่นชมซึ่งเป็นการสมควรแก่การอนุรักษ์ไว้อย่างยิ่ง เพราะสถาปัตยกรรมนั้นไม่เพียงแต่เชิดชูความสวยงามของบ้านเมือง แต่ยังเป็น การเพิ่มพูนความรู้ ความคิดและปัญญาแก่ผู้คนทั่วไปด้วยซึ่งคงคุณค่าและอาจกล่าวได้ว่า เพราะเหตุใดต้องมีการอนุรักษ์เกิดขึ้น มิใช่เพียงเพื่อความสวยงามอย่างเดียวสำหรับการอนุรักษ์ชิโน-โปรตุกีสในเขตเมืองเก่าของภูเก็ตได้มีการกำหนดให้พื้นที่ประมาณ 210 ไร่ ซึ่งครอบคลุมถนนรัชฎา ถนนพังงา ถนนเยาวราช ถนนกระบี่ ถนนดีบุก ถนนถลาง ถนนเทพกระษัตรี เพื่อให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม เป็นประกาศจากกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ได้มีการควบคุมให้พื้นที่อนุรักษ์มีความสูงของอาคารไม่เกิน 12 เมตร และยังได้ส่งเสริมให้มีการพัฒนาอาคารในรูปแบบดั้งเดิมไว้ อย่างเช่น มีการให้เว้นช่องทางเดินด้านหน้า และคงรูปแบบอาคารลักษณะชิโน-โปรตุกีสไว้ เพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ของเมืองภูเก็ตต่อไป

ความสำคัญของสถาปัตยกรรม “ชิโน-โปรตุกีส”

ชิโน-โปรตุกีสเป็นอาคารที่มีรูปแบบการผสมผสานเชิงสถาปัตยกรรมตะวันตก คือโปรตุเกสและตะวันออก คือจีน โดยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่แสดงให้เห็นวัฒนธรรม ด้านชีวิตความเป็นอยู่ของคนภูเก็ตในอดีตที่มีการย้ายถิ่นฐานจากต่างประเทศมาอยู่ในจังหวัดภูเก็ตของไทย สถาปัตยกรรม ชิโน-โปรตุกีส ตั้งอยู่บนถนนต่างๆ ในเขตเทศบาลภูเก็ตและที่สำคัญ คือมีอาคารตั้งอยู่บนถนนกลางซึ่งถือว่าเป็นถนนที่เก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งในภูเก็ตที่เป็นย่านการค้าที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตในอดีตและเป็นมรดกตกทอดจนถึงปัจจุบันตลอดจนเป็นสถาปัตยกรรมที่ได้รับการดูแลรักษาจากภาครัฐให้มีความเป็นเอกลักษณ์ มีการจัดบรรยากาศในเส้นทางที่มีอาคารตั้งอยู่และมีความสวยงามอย่างมีสง่า มีการเก็บสายไฟฟ้าลงใต้ดินเพื่อความงดงามในการเดินชมและเก็บภาพถ่าย มีการทำธุรกิจตามอาคารชิโน-โปรตุกีสซึ่งเป็นธุรกิจเชิงวัฒนธรรมเพื่อความสอดคล้องต่อตัวสถาปัตยกรรม เช่น ร้านกาแฟ ร้านอาหาร เป็นต้น ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า สถาปัตยกรรมชิโน-โปรตุกีสในจังหวัดภูเก็ตเป็นอาคารที่มีความสมบูรณ์แบบมากกว่าจังหวัดอื่นๆ ในประเทศไทย

สถาปัตยกรรมชิโน-โปรตุกีส เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับ SMEs

1. ด้านธุรกิจโรงแรมที่พักในจังหวัดภูเก็ต มีการสร้างอาคารในรูปแบบของสถาปัตยกรรมชิโน-โปรตุกีส
2. ร้านขายเสื้อผ้าชื่อ สิริรัตน์ ตั้งอยู่อาคารเลขที่ 135 มีการตกแต่งร้านโดยนำรูปปั้นตุ๊กตาคีมาไว้บนอาคารและใช้กระเบื้องกรูใต้ขอบหน้าต่างบานเกล็ดไม้
3. อาคารเลขที่ 97 มีการเปิดให้เข้าชมภายในและมีการจำหน่ายอาหารพื้นเมืองซึ่งเป็นอาคารที่ได้รับเกียรติบัตรด้านอนุรักษ์ สถาปัตยกรรมเมืองภูเก็ตดีเด่น ปี 2541
4. ด้านธุรกิจอาร์ตแกลลอรี มีการเปิดให้ชมศิลปะและมีบริการสปาท้องถิ่น
5. ด้านธุรกิจที่พักแห่งแรกบนถนนกลาง ได้แก่ กลางเกสเฮาส์

จุดแข็ง

1. เป็นสถาปัตยกรรมแบบผสมผสาน สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็นรูปแบบสถาปัตยกรรมทั้งของจีนและยุโรปในสถานที่เดียวกัน
2. มีรูปแบบสถาปัตยกรรมถึง 3 กลุ่ม ตามลักษณะการใช้งานของอาคาร ได้แก่ อาคารสาธารณะ, ตึกแถวและคฤหาสน์ ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้เห็นความหลากหลายของรูปแบบ และความแตกต่างของแต่ละรูปแบบของอาคาร
3. อาคารชิโน-โปรตุกีส เป็นสถาปัตยกรรมทางภาคใต้ฝั่งอันดามันซึ่งมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและเป็นสถาปัตยกรรมที่มีอัตลักษณ์เฉพาะแบบเท่านั้น
4. สถานที่ตั้งของสถาปัตยกรรมอยู่บนถนนที่มีความยาวต่อเนื่อง สามารถจัดเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวด้วยการเดินเข้าชมได้
5. ด้านสภาพตัวอาคารมีความสมบูรณ์แบบมากกว่าจังหวัดอื่นๆ ที่มีอยู่ในประเทศไทย
6. มีการเปิดตัวอาคารให้มีการประกอบการเชิงพาณิชย์ขึ้นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว นอกเหนือจากการชมด้านสถาปัตยกรรมเพียงอย่างเดียว
7. อาคารชิโน-โปรตุกีส เป็นสถาปัตยกรรมเก่าแก่ของภูเก็ตมากกว่าร้อยปี ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1850
8. มีการจัดภูมิทัศน์ของถนนที่มีอาคารชิโน-โปรตุกีส โดยจัดเก็บสายไฟลงใต้ดินเพื่อความสวยงามในการถ่ายภาพของนักท่องเที่ยว หรือผู้เข้าชม

จุดอ่อน

1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสถาปัตยกรรมซึ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาชมแบบตั้งใจจริงจังซึ่งมีจำนวนน้อย
2. เนื่องจาก ไม่มีการจัดกิจกรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว นอกจากการเดินชมอาคารสถานที่
3. การที่บางอาคารไม่ได้เปิดให้นักท่องเที่ยว หรือบุคคลต่างๆ เข้ามาชมภายในตัวอาคาร ทำให้นักท่องเที่ยวได้ชมเฉพาะภายนอกอาคารเท่านั้น อาจจะเป็นเหตุให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกไม่เป็นไปตามที่คิดหรือคาดหวังไว้
4. อาคารตั้งอยู่ตามถนนเส้นต่างๆ ทำให้นักท่องเที่ยว หรือผู้เดินชมต้องให้ความสนใจระมัดระวังเกี่ยวกับการสัญจรบนถนนซึ่งก่อให้เกิดความไม่สะดวกในการเข้าเยี่ยมชม
5. การจัดระบบร้านค้าในอาคารไม่ได้มีการจัดเป็นระบบ โดยการทำธุรกิจในแต่ละอาคารนั้นไม่ได้จัดเป็นกลุ่ม หรือแยกเป็นหมวดหมู่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ประกอบการว่า จะเลือกทำธุรกิจประเภทอะไรและอย่างไร
6. การที่มีรถยนต์จอดบนถนน ทำให้เสียบรรยากาศต่อการเข้าชมสถาปัตยกรรมโบราณซึ่งภาพที่ออกมาจะไม่มีความเป็นวัฒนธรรมโบราณโดยบริสุทธิ์

โอกาส

1. การได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐทั้งหน่วยงานในจังหวัดภูเก็ต การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รวมทั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. นักท่องเที่ยวต่างชาตินิยมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากขึ้นโดยให้ความสนใจในสถาปัตยกรรมโบราณและประวัติความเป็นมา รวมทั้งยังชื่นชอบในกิจกรรมการเดินทางชมตามสถานที่ต่างๆ
3. ภูเก็ตเป็นจังหวัดที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวในการเดินทางชมธรรมชาติ จึงเป็นโอกาสอันดีในการดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวเหล่านั้นให้มาเที่ยวชมสถาปัตยกรรมชิโน-โปรตุกีส
4. ภูเก็ตมีสนามบินนานาชาติจึงเป็นจังหวัดที่สะดวกในการเดินทางไป-กลับของนักท่องเที่ยว
5. มีกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวตลอดปีในด้านกิจกรรมเชิงธรรมชาติ, เชิงวัฒนธรรมซึ่งทำให้การมาเยี่ยมชมอาคารชิโน-โปรตุกีส สามารถจัดกิจกรรมขึ้นได้อย่างสม่ำเสมอ
6. มีความร่วมมือกันทั้งภาครัฐ เอกชนและชุมชน ชาวภูเก็ตสามารถร่วมมือกันด้วยการช่วยเหลือและบริการให้ความสะดวกสบาย ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
7. ประชาชนชาวภูเก็ต มีใจรักในการต้อนรับนักท่องเที่ยวทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ ทำให้นักท่องเที่ยวที่มาภูเก็ต มีความสุขและอยากที่จะย้อนกลับมาเที่ยวอีกถ้ามีโอกาส

8. มีโรงแรมที่พักจำนวนมาก ทำให้จังหวัดภูเก็ตสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้และที่พักจะมีระดับราคาให้เลือกได้ ตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงโรงแรมระดับ World Class ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่ม

อุปสรรค

1. นักท่องเที่ยวส่วนมากที่มาภูเก็ตมีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวชมธรรมชาติจึงไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมเที่ยวชมอาคารสถาปัตยกรรมต่างๆ ในจังหวัดภูเก็ตและ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ค่อยนิยมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากนัก อาจเนื่องจากกิจกรรมไม่ได้ทำให้มีความน่าสนใจ หรือมีความรู้สึกตื่นตาตื่นใจได้เท่าที่ควร

2. ด้านสถาปัตยกรรมเป็นศิลปะเชิงวัฒนธรรมที่นักท่องเที่ยว หรือผู้คนทั่วไปเข้าถึงได้ยากจึงทำให้นักท่องเที่ยวบางกลุ่มไม่ได้ชอบรวมทั้งไม่ให้ความสนใจ หรืออาจจะไม่เข้าใจรายละเอียดและมองไม่เห็นความสวยงามในรูปแบบของอาคารสถานที่ต่างๆ ด้านสถาปัตยกรรมชิโน-โปรตุกีส

3. ภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีฝนตกเป็นช่วงระยะเวลายาวนาน ประมาณ 8 เดือน จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญสำหรับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กิจกรรมเดินชมอาคารชิโน-โปรตุกีสซึ่งนักท่องเที่ยวที่มาชมจะมีการเก็บภาพถ่ายตามจุดที่สนใจซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาได้

4. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตอยู่ในอัตราค่อนข้างสูง คนไทยที่เป็นนักท่องเที่ยวจะหันไปเที่ยวต่างประเทศที่มีราคาใกล้เคียงกันแทน

5. ลักษณะของสถาปัตยกรรมชิโน-โปรตุกีส สามารถหาชมได้จากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศมาเลเซีย ปีนัง สิงคโปร์ มาเก๊าและมะละกา ทำให้มีการแข่งขันเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเพื่อมาชมสถาปัตยกรรมแบบนี้เป็นอย่างมาก

การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มความเข้มแข็ง SMEs

1. การพัฒนาผลิตภัณฑ์

เนื่องจากไม่สามารถไปปรับปรุงอะไรได้ของสถาปัตยกรรมอาคารชิโน-โปรตุกีส แต่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยการนำเสนอให้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามพื้นที่ที่ท้องถิ่นให้เป็นถนนสายวัฒนธรรมของชาวภูเก็ต เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ชมการแสดงทางวัฒนธรรมฟรีโดยไม่เก็บค่าเข้าชม นอกจากนั้นยังมีการจัดการการใช้อาคารให้เป็นประโยชน์ การเปิดเป็นอาคารเชิงพาณิชย์ด้วยการนำอาคารที่ยังไม่ใช้ประโยชน์มาเปิดกิจการธุรกิจประเภท

ต่างๆ แต่ทั้งนี้ควรจะต้องเป็นกิจการที่สอดคล้องกับรูปแบบของอาคารเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่หลากหลาย นอกเหนือจากการเที่ยวเดินชมตัวอาคารเพียงอย่างเดียว

นอกจากนี้ ควรให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์การใช้จักรยานเพื่อการท่องเที่ยวชมอาคารตามเส้นทางในวันสุดสัปดาห์และวันหยุดพิเศษ โดยไม่ให้มีรถที่ใช้เครื่องยนต์เข้ามาตลอดเส้นทางเพื่อคงไว้ซึ่งเสน่ห์กลิ่นไอแห่งวัฒนธรรมที่เก่าแก่และสืบทอดมาจากร้อยปี

การพัฒนาผลิตภัณฑ์อีกอย่างหนึ่ง คือการจัดทำของที่ระลึกที่บ่งบอกถึงสถาปัตยกรรมแบบ ชิโน-โปรตุกีสไว้เพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว โดยจัดให้มีร้านขายที่รับผิดชอบโดยจังหวัดภูเก็ตเพื่อนำรายได้มาใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อไป

2. การพัฒนาด้านราคา

การให้ความสำคัญด้านค่าใช้จ่ายในการมาท่องเที่ยวที่ภูเก็ตซึ่งค่อนข้างสูง ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยปฏิเสธการมาเที่ยว ดังนั้น ควรที่จะปรับราคาเพื่อให้สอดคล้องกับศักยภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยทุกระดับชั้น โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวที่สามารถรองรับค่าใช้จ่ายที่สูงได้เท่านั้น เพราะอาจทำให้เกิดการบอกต่อถึงค่าใช้จ่ายนั้นๆ และเสียโอกาสที่จะได้ลูกค้ารายย่อย ทั้งที่ลูกค้ารายย่อยเหล่านั้นเมื่อรวมค่าใช้จ่ายกันแล้วซึ่งอาจมีกำลังซื้อใกล้เคียงกับลูกค้ารายใหญ่ๆ เพียงไม่กี่รายได้เท่าเทียมกันการจัดให้มีการลดราคาที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวจังหวัดภูเก็ตและแวะมาเที่ยวชมอาคารชิโน-โปรตุกีส อย่างเช่น การจัดให้มีคูปองสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อนำไปแสดงยังที่พักเพื่อขอใช้สิทธิ์ในส่วนลด ทั้งนี้ กิจกรรมการลดราคาจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อเป็นแรงกระตุ้นในการมาเที่ยวชมสถาปัตยกรรมชิโน-โปรตุกีสในเชิงศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดภูเก็ต เป็นต้น

3. การพัฒนาการจัดจำหน่าย

ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายที่เหมาะสมสำหรับจังหวัดภูเก็ต ภาครัฐ ควรให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากขึ้น โดยการนำนักศึกษาที่เรียนทางด้านท่องเที่ยวการโรงแรมของสถาบันการศึกษาในจังหวัดภูเก็ตมาจัดกิจกรรม WORK SHOP ให้นักศึกษาจัดทัวร์ในระดับท้องถิ่น โดยเน้นที่จังหวัดภูเก็ตและใกล้เคียงมาจัดเป็นทัวร์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพานักท่องเที่ยว หรือผู้คนทั่วไปที่มีความสนใจเข้าเยี่ยมชมแหล่งสถาปัตยกรรมโบราณ โดยมีการบรรยายข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านสถาปัตยกรรมและรายละเอียดต่างๆ ของแต่ละอาคารรวมทั้งชาวจังหวัดภูเก็ตและจังหวัดที่ใกล้เคียงได้รู้ข้อมูลแล้วก็สามารถแนะนำการท่องเที่ยวต่อไปแก่นักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศได้

4. การพัฒนาการส่งเสริมการตลาด

1. การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเน้นถึงสิ่งที่น่าสนใจที่นักท่องเที่ยวจะได้รับจากการเยี่ยมชมสถานที่

2. การจัดทำแผนพัฒนาเสนอเกี่ยวกับความเป็นมา ความสำคัญรวมทั้งความมีอัตลักษณ์ความสวยงามของอาคารชีโน-โปรตุเกสไปตามโรงแรมที่พักต่างๆ ทั้งในภูเก็ตและจังหวัดใกล้เคียง
3. การจัดกิจกรรมร่วมกับบริษัททัวร์โดยทางจังหวัดจะต้องกำหนดโปรแกรมการเที่ยวชมสถาปัตยกรรมอาคารชีโน-โปรตุเกสไว้ให้กับทางทัวร์ทุกบริษัทที่มาเที่ยวภูเก็ตว่า ควรต้องมีโปรแกรมดังกล่าว ถือเป็นการท่องเที่ยวเพื่อร่วมอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นโบราณ
4. การร่วมกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับภาครัฐทั้งในและต่างประเทศ โดยจัดเป็นโซนของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ตและเน้นการตกแต่งให้มีสีสันซึ่งเป็นการกระตุ้นนักท่องเที่ยวให้มีความสนใจด้วย

การสร้างมูลค่าเพิ่มต่อสินค้าและบริการของSMEs ผ่านสถาปัตยกรรมชีโน-โปรตุเกส

1. มีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวแนวย้อนอดีต นอกเหนือจากการได้เข้าชมตัวอาคารแล้วยังให้จัดรูปแบบร้านต่างๆ ไว้ตามอาคาร มีการนำเสนอวัฒนธรรมเก่าแก่ในภูเก็ตทั้งที่เป็นบริการและขายสินค้า เช่น ทำแกงกล่อรีภาพถ่ายอดีต, สตูดิโอถ่ายภาพย้อนยุค, ร้านกาแฟโบราณตามวัฒนธรรมทางภาคใต้ของไทย จำหน่ายสินค้าที่ระลึกแบบย้อนยุครวมทั้งจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมตามถนนโดยแบ่งเป็นช่วงเวลาในการโชว์ เป็นต้น
2. การจัดแหล่งที่พัก เช่น เกสเฮ้าส์ หรือโฮมสเตย์ซึ่งเป็นแนวเชิงวัฒนธรรมโบราณ
3. การจัดจำหน่ายสินค้าที่ระลึกเป็นรูปแบบของอาคารชีโน-โปรตุเกส เช่น เรือนจำลอง รูปภาพ/ภาพถ่ายอาคารชีโน-โปรตุเกส รวมทั้งของตกแต่งบ้านสไตล์โบราณแบบจีนและยุโรป
4. การจัดเป็นร้านอาหารสไตล์โบราณมีการขายอาหารทั่วไป มีการตกแต่งร้านให้มีลักษณะสอดคล้องกับตัวอาคาร เช่น ร้านกาแฟสด ร้านอาหารปักษ์ใต้ ร้านอาหารจีน ร้านอาหารยุโรป เป็นต้น
5. การจัดเป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมซึ่งเปิดเป็นลักษณะของการศึกษาดูงาน โดยให้สถาบันการศึกษาต่างๆ เข้ามาดูวัฒนธรรมและจัดให้มีวิทยากรบรรยายตลอดการเยี่ยมชม
6. การจัดการของตกแต่งภายใน
 - 1) ด้านศิลปะการตกแต่งแบบผสมผสาน
 - 2) ด้านงานแกะสลักลายตามวัฒนธรรม
 - 3) ด้านงานปั้นและการประดับตกแต่งภายในตัวอาคาร

บทสรุป

สถาปัตยกรรมชีโน-โปรตุเกสจัดว่า เป็นศิลปวัฒนธรรมอันมีค่าควรแก่การอนุรักษ์อย่างยิ่งที่เกิดจากการผสมผสานของวัฒนธรรมบ้านเมืองทางตะวันตกและตะวันออกอันก่อให้เกิดเป็นลักษณะเฉพาะตัวที่มีความเป็น

อัตลักษณ์ โดยเฉพาะจังหวัดภูเก็ตเพื่อสามารถนำมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในการสร้างรายได้ ตลอดจนผู้ประกอบการขนาดย่อมที่มีความเกี่ยวข้องโดยจากการวิเคราะห์ด้วย SWOT และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ซึ่งพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมยังสามารถบูรณาการพร้อมกับการปรับปรุงในส่วนที่ยังเป็นจุดอ่อนและอุปสรรคโดยยังมีโอกาสและสามารถแก้ไขในปัญหา หรืออุปสรรค เพิ่มจุดแข็งได้อีก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดทางด้านผลิตภัณฑ์, ราคา, ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมทางการตลาดมาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มความเข้มแข็งด้านสินค้า และบริการของธุรกิจขนาดย่อม(SMEs) เพื่อผู้ประกอบการในธุรกิจสามารถนำไปปรับปรุงสู่การพัฒนาเพื่อเป็นการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการ SMEs มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้นเกิดการเติบโตและคงอยู่ได้อย่างยั่งยืนอันส่งผลให้เกิดคุณประโยชน์ในการท่องเที่ยวและด้านเศรษฐกิจให้กับทางจังหวัดภูเก็ตมีการพัฒนามากขึ้นและเติบโตไปด้วย

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงไกร เกิดศิริ, ปัทม วงศ์ประดิษฐ์, อิศรชัย บุรณะอรจรณ์, กิตติคุณ จันทร์แย้ม. (2564). จอร์จทาวน์ เกาะปีนัง: จากเมืองท่าประวัติศาสตร์สู่เมืองมรดกโลก. กรุงเทพฯ: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- Kerdsiri, K., Wongpradith, P., Bhuranaard, I., Chanyam, K., (2021). *George Town, Penang Island: From a historical port city to heritage city World*. Bangkok: Faculty of Architecture, Silpakorn University and the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (in Thai)
- Kotler, Philip. (2009). *Marketing management (13th ed.)*. Upper Sanddler River, New Jersey: Prentice Hall.
- Wikipedia free encyclopedia. (2024). *สถาปัตยกรรมจีน-โปรตุเกส*. [online]. Retrieved October 20, 2024. from: <https://th.wikipedia.org/wiki/สถาปัตยกรรมจีน-โปรตุเกส>. (in Thai)
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2567). *สถาปัตยกรรมจีน-โปรตุเกส* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2567. <https://th.wikipedia.org/wiki/สถาปัตยกรรมจีน-โปรตุเกส>
- Wikipedia free encyclopedia. (2024). *การวิเคราะห์สวอต* [online]. Retrieved November 2, 2024. from: <https://th.wikipedia.org/wiki/การวิเคราะห์สวอต>. (in Thai)
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2567). *การวิเคราะห์สวอต* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2567. <https://th.wikipedia.org/wiki/การวิเคราะห์สวอต>.